

תענית כג: (שורה אחרונה) עד כד: (3 שורות מלמטה)

ביאורים

ר' יוסי דמן יוקרת - הגמרא מציגה שתי דמויות חשובות שנקטו בשתי גישות הפוכות לחלוטין. חוני המעגל וצאצאיו שנקטו **במידת הרחמים ובמידה האנושית** (חוני התחטא לפני בוראו כבן וביקש ממנו שישנה את הנהגתו, אשתו של אבא חיליקה יצאה מקושטת לקראתו ולא חששה שאחרים יראו אותה) ומולו דמותו של ר' יוסי דמן יוקרת שנקט **במידת הדין** (כעס על בנו על שביקש מהקב"ה לשנות את טבע העולם, החליט שבתו צריכה למות כדי שלא יראו אנשים אחרים).
 שני קוים דומים ישנם לשתי הדמויות הללו - שתיהן **נעזבו** (חוני אחרי שישן 70 שנה ור' יוסי אחרי שתלמידיו נרתעו מדרכו) ומכאן שדרכים קיצוניות אלו אינן מתאימות לציבור הרחב. ולשתיהן **נעשו מופתים** (ירידת הגשמים של חוני וצאצאיו והסיפור על חמורו של ר' יוסי) ללמדך שהם הלכו בדרכם לשם שמים ושדרכם היתה רצויה לפני הבורא (ואנו לא מסוגלים לרדת לעומק הנהגתם שנראית לנו בשכלנו הרגיל כמוזרות).

השולה דג מן הים בשבת:
 אם יבש בגופו שטח של סלע (במקום הסניפירים) – אע"פ שעדיין מפרכס, חייב משום נטילת נשמה.

לכן ר' יוסי בר אבין עזב אותו.

ר' יוסי דמן יוקרת הלך לפי מידת הדין - גם כלפי אנשים הקרובים לו:
 1. הוא קילל את בנו שימות כששמע שהטריח את הקב"ה להוציא את פירות התאנה קודם זמנם.
 2. הוא קילל את בתו שתמות כשהבין שיופיה מכשיל את הבריות.

הליכתו אחרי מידת הדין היתה כל כך מלאה עד שאפילו החמור שלו נהג כך:
 חזר אליו מהשוכרים רק כאשר הניחו עליו את סכום כסף השכירות המדוייק.

תעניות שנענו בזכות שפלות רוח ודאגה למסכנים

ר' יהודה נשיאה: בזכות חולשת דעתו - ירדו הגשמים.
בימי רבי: בזכות אילפא שדאג ליין לקידוש ולהבדלה לבני כפרו העניים.
בימי רב: בזכות מלמד תינוקות (שלימד גם עניים, לא לקח תשלום ממי שאין לו, וחילק דגים לתלמידים בעייתיים).
רב נחמן: בזכות זה שביקש שיזרקו אותו מהכותל לרצפה (ובעקבות כך חלשה דעתו וירדו גשמים).
רב פפא: בזכות חולשת דעתו של רב פפא (שנאלץ לשובר את הצום באמצע).

מעשים שונים הקשורים בתעניות גשמים

מקרה א': בית הנשיא גזרו תענית ונודע על כך לר' יוחנן וריש לקיש רק בבוקר.
 ר' יוחנן פסק שהם רשאים להתענות (למרות שלא קיבלו את התענית בערב), כי הם נגררים אחרי החלטות בית הנשיא.
מקרה ב': לא ירדו גשמים למרות שבית הנשיא גזרו תענית.
 אושעיא (הצעיר) אמר להם שזה בגלל שאנשי בית הנשיא רשעים.
מקרה ג': רבא הסביר את אי ירידת הגשמים בירידת הדורות ולא בירידת ההנהגה.

רב יהודה: אומר גם ילא יסור הפסולון fen בית יהודה ואל יהו צאק ישראל צריכין להתכנס זה מזה או מצט אחרי.

תפילתו של הכהן הגדול ביום הכיפורים בהיכל:
 יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו אט תהא נה לו חונה (חמה)
 תהיה עולה וסלולה ואל יכנס לפניך תפלת צורכי דרכי.

תפילה זו לא הועילה כנגד ר' חנינא בן דוסא, שכשהיה בדרך התפלל שלא יירדו גשמים (כי הם מצערים אותו) ונענה.